

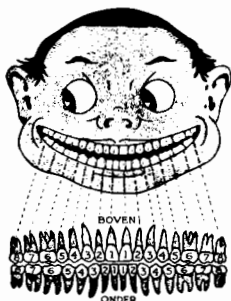
't ~~Vijget~~blad

(advertentie)

DE WITTE TANDEN WINKEL

MONDVERZORGINGSARTIKELEN
VAN TANDENSTOKER
TOT WATER-PIK

NIEUWE BINNENWEG 62 EN IN DE BIJENKORF — ROTTERDAM
TELEFOON 010 - 436 08 60
RUNSTRAAT 5 — AMSTERDAM

(advertentie)

Mila d'Opiz
De cosmetica
waar onze salon
achterstaat

Mila d'Opiz

Instituut van Gerderen
Huidverzorging voor
dames en heren
Gravin Adelastraat 172
3032 HA Rotterdam
Tel 010-4674134

2

(advertentie)

Boekhandel

VAN DEN BOS

1ste MIDDELLANDSTRAAT 23, 3014 BB ROTTERDAM
TELEFOON: (010) 12 56 40

DE GROOTSTE SORTERING
HOMO-LITERATUUR
VAN ROTTERDAM

(advertentie)

DE KOPEREN HOORN

In- en verkoop
van
CD's, LP's en
singles

Koestraat 1 / Burg. van Walsumweg
(nabij Plan C)

(advertentie)

mateloos

CAFÉ / HOMOTREFPUNT
NWE BINNENWEG 105A
3014 GH ROTTERDAM
TELEFOON 010-4360448

Zondag
Maandag
Dinsdag 14.00-01.00
Woensdag
Donderdag

Vrijdag 14.00-02.00
Zaterdag

eetcafé woensdag t/m zondag
18.00-21.00

Colofon

Redactioneel

Vijgeblad

jaargang 9 zomer 1987

Het Vijgeblad is een uitgave van Apollo homojongeren, Postbus 1490, 3000 BL Rotterdam, tel. 010-4361444

Redactie: Rob van Katwijk, Remko van Leeuwen, Nico Plat en Peter Zwaal

Het Vijgeblad is een kwartaal-tijdschrift voor homojongeren en wordt gratis toegezonden aan en verspreid onder leden, donateurs en bezoekers van Apollo. Dit zomernummer wordt tevens verspreid onder leden en bezoekers van de homojongerengroepen ONdeugd (Delft), Pink Puppies (Leiden), HIG/Pretgroep (Den Haag) en het Homojongerenkafé Dordrecht. Het Vijgeblad wordt verder toegezonden aan alle openbare bibliotheken en middelbare scholen in Rotterdam en omstreken.

Losse exemplaren kunnen telefonisch worden besteld bij Peter Zwaal en Remko van Leeuwen, Lombardkade 42 d, 3011 ZB Rotterdam, tel. 010-4148629. De losnummerprijs bedraagt f 5,- (incl. f 2,50 verzendkosten).

Advertentie-exploitatie:

Rob van Katwijk, Gravin Adélastraat 170, 3032 HA Rotterdam, tel. 010-4677013

Betalingen: postgiro 3335919 ten name van Apollo, Postbus 1490, 3000 BL Rotterdam

ISSN 0169-5975

Foto omslag: Rob van Katwijk

Midden in de zomervakantie, maar hopelijk niet onopgemerkt, verschijnt het nieuwe Vijgeblad. Het heeft een lange winterslaap gehouden want al sinds september vorig jaar mocht het het daglicht niet meer aanschouwen. En nu is daar ineens die oude bekende in een nieuwe jas. Want dat er wat dingen veranderd zijn was je natuurlijk al opgevallen.

Zo zijn we wat groter gegroeid. De opmaak werd veranderd. Voor degenen die daar nog aan moeten wennen: deze pagina is de laatste die nog met behulp van gewone typemachines is vervaardigd. De rest van deze uitgave is met behulp van geavanceerde hardware tot stand gekomen. Verder hebben de redactieleden hun fototoestellen van zolder gehaald, is er aan de verschijningsfrequentie van het blad gesleuteld en - waar we zelf het meest aan hechten - is ook de inhoud van het blad anders dan voorheen. Niet alleen een nieuw jasje dus...

Dit Vijgeblad is niet alleen voor leden, donateurs en bezoekers van Apollo bestemd. Dat was het oude Vijgeblad eigenlijk ook al niet want dat werd gratis toegezonden aan alle openbare bibliotheken en middelbare scholen in Rotterdam. Dit Vijgeblad wil echter Rotterdam een beetje ontgroeien. Niet alleen omdat Apollo steeds meer bezoekers en leden uit de regio krijgt maar ook omdat we wel eens willen zien of een aantal homojongerengroepen niet een gezamenlijk blad kunnen opzetten. Daarom wordt dit Vijgeblad ook verspreid onder georganiseerde homojongeren uit Leiden, Den Haag, Delft en Dordrecht. Niet alleen een nieuw jasje dus maar zelfs geen oude bekende...

Natuurlijk draagt dit Vijgeblad nog wel een beetje een Apollo-stempel. Het is vervaardigd door mensen van Apollo, interviewtjes zijn grotendeels aan leden en donateurs van Apollo afgenomen, etc. Toch menen we dat de artikelen ook heel wel door niet-Rotterdamers gelezen kunnen worden. In dit Vijgeblad zullen we dan ook niemand vervelen met bestuursberichten en werkgroepverslagen, zaken die een blad als 'Sek' zo onleesbaar maken. Voor dat soort nieuws geeft Apollo een nieuwsbrief uit.

Het vervaardigen van dit Vijgeblad 'nieuwe stijl' kost wat extra moeite. Met deze opmerking willen we behalve vissen naar complimentjes ook voorzichtig benadrukken dat een redactie van 4 man dit werk in de toekomst niet langer af kan. Behalve dat we versterking nodig hebben, is ook kopij welkom. We zijn ons er terdege van bewust dat dit nummer wel erg op jongens is gericht. Ons enige verweer is dat op Apollo de meisjes dun gezaaid zijn.

Laat echter al deze waarschuwingen en aansporingen je leesplezier vooral niet bederven. Jongens en meiden uit Rotterdam, Leiden, Den Haag, Delft en Dordrecht, we zijn benieuwd naar jullie reactie. Laat wat van jullie horen, o.k?

3

Ik heb er geen moeite mee, hoewel...

We staan voor het pand in de Haagse binnenstad; iets te laat, over vijven al. Een verbaasd gezicht doet open: "Jongens, wat komen jullie doen?" Wij: "We komen de video bekijken natuurlijk!" "Oh, maar dan zijn jullie wel twee uur te laat, iedereen is al weg...." Misverstandje dus. Gelukkig zijn ze bij Meatball Productions ook de beroerdste niet zodat we even later toch nog de voorlopige eindmontage kunnen bekijken van de in opdracht van het Landelijk Homo Jongeren Overleg geproduceerde voorlichtingsvideo 'Ik heb er geen moeite mee.... , hoewel?'

Remko van Leeuwen
Nico Plat

4

In het najaar van '84 werd er tijdens een vergadering van het LHJO het idee gelanceerd om een video te gaan maken voor het onderwijs. Zo'n slordige drie jaar later, op 27 juni 1987, vond in het Haagse Kijkhuis de première plaats.

Remko van Leeuwen, samen met Mareel Teerling producent van de video, over deze vergadering:

"Als je op zo'n vergadering het idee laat vallen van een video is iedereen gelijk laaiend enthousiast. Niemand realiseert zich op zo'n moment hoeveel werk er wel niet verzet moet worden voordat je eens een keer een camera te voorschijn kunt halen. Zo moet er ergens geld vandaan worden gehaald. En hoe zet je eigenlijk een goed scenario in elkaar? Als je met het schrijven van een scenario bezig bent moet je heel goed in de gaten houden voor wie je de video aan het maken bent. Wij hebben ons gericht op middelbare scholieren. Je kunt dan niet alleen reeds jaren samenwonende stelletjes laten zien. Daar zijn middelbare scholieren nog niet echt mee bezig. Je moet juist jongeren in beeld brengen waar zo'n 15/16-jarige jongen of meisje zich in kan herkennen. Niet om te laten zien dat homo's nu echt niet anders zijn dan gewone mensen, maar we willen wel duidelijk maken dat een jonge pot of flikker ook best in je eigen klas kan zitten."

De video is gemaakt met subsidie van WVC. Remko:

"Het heeft lang geduurd voordat we echt van start konden. Pas in oktober '85 kwam er een startsubsidie los van WVC. Voor we die toezegging kregen waren we met handen en voeten gebonden. Omdat je met een groep mensen uit het hele land werkt is bijvoorbeeld in het maken van het

scenario al een flinke hoop geld, reiskosten, ed., gaan zitten. Toen het scenario eindelijk af was bleek WVC tot overmaat van ramp ineens niet meer bereid om een eerder gedane belofte van volledige produktiefinanciering na te komen. Pas toen eind '86 iemand het geluk had met minister Brinkman te kunnen spreken kreeg iedereen weer z'n vertrouwen in de politiek terug: Binnen 2 weken was de zaak rond. Totaal stelde WVC fl. 25.000,- beschikbaar."

De video moet gebruikt gaan worden voor voorlichting op middelbare scholen. Deze voorlichting wordt in Rotterdam verzorgd door een gezamenlijke werkgroep van Apollo en het COC. In groepjes van twee krijgt men dan één à twee uur de tijd om een klas wat te vertellen over homoseksualiteit. Bovendien krijgt zo'n klas dan de gelegenheid om twee flikkers of potten 'in het wild' te zien. Een video vormt bij deze voorlichting een welkome visuele aanvulling. Je kan dan laten zien hoe het dagelijks leven voor de gemiddelde flikker of pot er uit ziet.

Foto: Nico Plat

De video begint met wat beelden van Apollo, in het dagelijks leven homo-jongeren sociëteit te Rotterdam, maar met een beetje goede wil is hier ook wel een Gay dixo in te zien, en dat moet het in de video dan ook voorstellen. Wie toen bij de opnames aanwezig was moet de indruk hebben gekregen dat het hier ging om een niet onaanzienlijk gedeelte van het in totaal 30 minuten durende eindprodukt. Dat blijkt in de praktijk op z'n zachtst gezegd wat tegen te vallen; slechts enkele minuten, voornamelijk gevuld met dansende Apollo-gangers. Navraag leert dat de bedoeling van dit stukje is de gemiddelde scholier de indruk te geven dat het er in een homo disco net zo toegaat als in een 'normale' disco.

Er is gekozen voor een niet-documentaire gerichte aanpak. Een verzameling van korte verhaaltjes met als twee rode draden daar doorheen een serie straatinterviews en een gesprek tussen twee lesbische meisjes die elkaar vertellen over hun ervaringen met hun coming-out. De twee rode draden zijn ongetwijfeld de best geslaagde onderdelen van de video.

De korte verhaaltjes proberen herkenbare situaties voor homoseksuele jongeren uit te beelden. Daar is men over het algemeen goed in geslaagd. Zo zit er een scène in over een meisje dat voor het eerst naar een homo-jongeren soos gaat. Ze heeft er zichtbaar moeite mee. Achteraf blijkt het allemaal mee te vallen en erg gezellig te zijn.

Voor de camera staan is natuurlijk niet altijd even gemakkelijk. De jongeren die in beeld worden gebracht spelen zichzelf. De kwaliteit van de acteerprestaties varieert van scène tot scène.

"Het valt bepaald niet mee om spelers te vinden," vindt Remko, "Kijk naar Apollo of Ondeugd. Meisjes en jongens die daar rondlopen zijn toch al lang van school af." Remko en Marcel hebben zelf ervaren hoe het is om ineens acteur te zijn. Kleine dagelijkse dingen kunnen dan een probleem worden. Marcel:

"Een paar dagen voor de opname had ik een flinke kou gevat in mijn nek. Uitgerekend de dag dat ik zelf moest spelen kon ik mijn nek niet meer bewegen. En ik moest nog wel de vlotte jongen van de intro voorstellen..."

Remko speelt een scène die uiteindelijk in bed eindigt. "Het laatste wat je wilt is echt opgewonden raken voor de camera. Ik had me van te voren al bedacht waar ik allemaal aan zou moeten denken voor het geval dat toch zou gebeuren. Het bleek anders uit te pakken. Ik was zenuwachtig en bovendien stonden er zoveel mensen en lampen rond dat bed dat niets of niemand mij opgewonden kon maken. Toch is het heel moeilijk jezelf te spelen, iedereen heeft toch wel last van cameravrees. Zelfs bij de straatinterviews merk je dat. Zo was er een meneer in Den Haag die in plat Haags inging op ons verzoek wat voor de camera te vertellen. Maar toen de camera ging lopen kreeg die man ineens een aardappel in z'n mond. En juist spontaniteit is heel belangrijk in zo'n video, anders loop je al snel het gevaar dat de helft van je verhaal gemaakt overkomt.

5

Wanneer je de banden afkijkt merk je dat veel dingen anders uitpakken dan je voor ogen had. Sommige stukken vallen erg mee, maar van een hoop opnames moet je achteraf vaststellen dat ze toch niet zo erg goed bruikbaar zijn. Dat is heel jammer, want in een aantal gevallen ging het om vrij essentiële dingen. Het is daarom erg belangrijk dat je veel tijd besteed aan de montage; in de montagekamer wordt de video eigenlijk pas gemaakt. Uit al die losse beelden ontstaat dan ineens een verhaaltje. Totaal zijn er net zoveel dagen gemonteerd als dat er opnames zijn gemaakt!"

"De montage die jullie nu zien is nog niet helemaal af," fluistert een van de medewerkers van het productiebedrijf in mijn oor. Zo nu en dan hapert er nog wat aan het geluid. Remko vertelt dat een aantal opnames die volgens hem toch wel de moeite waard waren, uiteindelijk niet in de video terecht zijn gekomen.

"Ik zou zelf best nog wat meer interviews in de band willen stoppen, maar je moet er voor zorgen dat de balans tussen interviews en scènes niet verstoord wordt. Op dat punt willen wij en het productiebedrijf nog wel eens van mening verschillen."

In ieder geval blijkt dat de video nog niet 1-2-3 in de schoolvideorecorders zit, maar dat wisten we dus al.

Na verloop van tijd lijkt de video iets te missen, of liever gezegd iets niet te missen, omdat het eigenlijk niet thuis hoort in een video als deze. Maar ook hier valt er niet aan te ontkomen: Ineens is daar uit het niets die losse opmerking dat je vooral "veilig moet vrijen" omdat "je weet wat je wilt en niet wilt in bed". Vergeten op te nemen in de video zelf? Remko:

"Het is moeilijk om hier een goede oplossing voor te vinden. AIDS hoort gewoon niet in zo'n video thuis, maar helemaal weglaten wilden we het toch ook weer niet, omdat we ook graag willen laten zien dat de jongeren uit de video wel veilig vrijen. Daarom staat het helemaal aan het einde van de video. Vergelijk het met de omroepbladen die aan het einde van tv-programma's worden aangeprezen." Hoezo, je bent jong en je wilt wat?

Na een paar uur staan we weer buiten, de zon schijnt, de wereld is mooi. Snel nog even een fotootje maken van Marcel en Remko. Op weg naar het station babbelen we nog wat na over de video. In ieder geval een produkt dat in de klas vragen zal oproepen, en daar gaat het toch maar om.

Ik heb er geen moeite mee.... , hoewel?

VHS - 30 minuten.

Distributie: LHJO, Lange Geer 22, Delft.

Boeken

Hoeveel vrienden heb ik gevonden

Peter Zwaal

Wie zich de eerste uitgaven (uit 1980) van de Woelrat herinnert, moet bij de onlangs verschenen vijftigste uitgave constateren dat dit fonds althans qua vormgeving het stadium der jong-volwassenheid heeft bereikt. 'Hoeveel vrienden heb ik gevonden', het jubileumboek waarop ik doel, lijkt in niets meer op de op kringlooppapier gedrukte brochures en actiegescriftjes uit de begintijd. Of het fonds inhoudelijk volwassen genoemd mag worden is nog maar de vraag. De Woelratten rommelen en goochelen nog steeds met reeksen (Woelrat-fictie en Woelrat-literair, Homopolitieke teksten en Woelrat-reflectie, Woelrat-poëzie en Corydon) en imprints (Arenea en Vassallucci). Het totaalbeeld van het fonds is wat onevenwichtig. Naast het schitterend uitgegeven 'Witboek' van Cocteau staat het niet bijster geslaagde poëziedebuut van Titus Williams, naast de praktische reeks Woelrat-informatie (o.a. 'Mannenkoorts' en 'De leeslijst') worden ook fotoboeken voor op de koffietafel uitgegeven.

Een duidelijke fondsauteur ontbreekt (of het zou Cocteau moeten zijn, maar die is al dood). Hoe verhoudt zich nu de vijftigste uitgave tot de rest van het fonds?

Hans Hafkamp heeft voor 'Hoeveel vrienden heb ik gevonden' Nederlandse auteurs benaderd uit wier werk een zekere voorkeur sprak voor de beschrijving van 'manmanlijke relaties'. Twaalf auteurs haptten uiteindelijk toe en het resultaat is heel bemoedigend, ook al ontbreken een aantal gevestigde namen: Gerard Reve (maar dat mag niet verwonderlijk heten), Hans Warren (zou eerst wel meedoen maar het schrijven van verhalen heeft nooit zo op zijn weg gelegen), Gerrit Komrij, Frans Kellendonk en Boudewijn Blich (die allen wel een bijdrage leverden aan de in 1980 verschenen homo-erotische verzamelbundel 'Mannenmaat').

Jan Siebelink, die bij mijn weten heteroseksueel door het leven gaat en daarom nooit zoals laatstgenoemde auteurs kan worden verweten 'homoliteratuur' te schrijven, doet een boekje open over de onderwijspraktijk. Beeldend wordt de onmacht van een biologieleraar beschreven, die zijn gevoelens voor een leerling niet kan uiten. Rudi van Dantzig schrijft over zijn liefde voor een Joegoslavische jongen en diens strubbelingen met de communistische ideologie, die mannavrienschap aanmoedigt ('Alle Menschen werden Brueder') maar mannenliefde niet tolereert. Een gegeven dat al eerder Kees Verheul ('Kontakt met de vijand') en Bernard Sijsma ('Berlijn is geen Duitsland') wist te inspireren.

Natuurlijk zijn niet alle bijdragen van een even hoog niveau. Jaap Harten's verhaal is een vrolijk niemendalletje terwijl Anton Brand's verhaal juist omkomt in de literaire pretenties : modern geklets waar kop noch staart aan zit en dat ondertussen een hoop diepgang suggereert die ik niet kan ontdekken. Het verhaal van Adriaan Litzroth lijdt aan het zelfde euvel. A. Moonen kon me al lang niet meer boeien en mijn mening dat hij steeds maar hetzelfde produceert - dirty seks met geile knaapjes genoteerd in een grappig bedoeld brabbeltaaltje - wordt in deze bundel weer eens bevestigd.

Evengoed biedt deze bundel ook de nodige uitschieters naar boven. J.W. Paul schildert een prachtig drieluik over mannavrienschappen in een gesticht. Will Ogrinc toont zich een vaardig briefschrijver (zijn brief in 'Mannenmaat' deed dit al vermoeden) terwijl Dolf Verroen een rake schets neerzet met een uiterst 'campy' onderwerp : een hoogbejaarde nicht die fantasie en werkelijkheid niet meer uit elkaar kan houden en die beweert geparenteerd te zijn aan het koninklijk huis, vertelt in een middernachtelijk telefoongesprek over zijn ontmoetingen met Juliaantje en Benno. De uitwerking daarvan op de ik-figuur is dat deze eveneens in de telefoon klimt en tekenen van waanzin begint te vertonen.

Verder staan er in deze bundel verhalen van Wim Zaal (over de coming-out van een getrouwde nicht), Leo Gillet (over een

ontmoeting op zee) en Peter Elberse (over de schrijfpogingen van iemand die in een jongensbordeel werkt). Geconcludeerd mag worden dat de vijftigste uitgave van De Woelrat voldoende kwaliteit bevat om de toekomst zonnig in te zien. ●

Hoeveel vrienden heb ik gevonden : nieuwe verhalen / van Anton Brand... [et al.]; samengesteld door Hans Hafkamp.- Amsterdam : De Woelrat, 1987.- fl. 22,50

The lost language of cranes

Peter Zwaal

Hij ziet er uit als een yuppie maar zegt niet echt in geld geïnteresseerd te zijn, anders was hij geen schrijver geworden. Hij is geboren in 1961, woonde tot voor kort op een flat in New York en is dus full-time schrijver van beroep. Sinds februari van dit jaar woont David Leavitt echter samen met zijn vriend Gary en zijn hond in een houten landhuis op Long Island. "Ik kon het niet meer aan om in New York te leven. Het is een veel te drukke stad, te veel lawaai ook. En als je als auteur een beetje succes hebt, wordt je voortdurend van diner naar cocktailparty gesleurd, zodat er geen tijd voor het schrijven meer is. Ik wilde rustiger leven en ik wilde eindelijk het gevoel van een eigen huis kennen. [...] Dit huis kopen en hier komen wonen, is de geborgenheid waar ik altijd naar gehunkerd heb" zegt David Leavitt in een interview.

Met zijn eerste boek, de verhalenbundel 'Family dancing' uit 1984 werd hij wereldberoemd. Het is inmiddels in twaalf vertalingen verschenen, waaronder het Nederlands. Veel van de korte verhalen in dat boek gaan over mensen die een bepaalde geborgenheid missen doordat het gezin waar ze deel van uitmaken is ontworcht, uit evenwicht is geraakt. Door de scheiding van de ouders bijvoorbeeld, door ziekte van de moeder of doordat een van de gezinsleden homoseksueel bleek te zijn.

8 Twee jaar na dit veelgeprezen debuut komt David Leavitt nu met zijn eerste roman, die de intrigerende titel draagt 'The Lost language of cranes' (de verloren taal van hijskranen). Het is een dik maar zeer meeslepend boek over het gezin Benjamin uit New York. David Leavitt heeft voor hetzelfde thema gekozen als waardoor zijn verhalen zich kenmerkten. Langzaam maar zeker valt het gezin Benjamin uit elkaar als blijkt dat de enige zoon, Philip, homoseksueel is. Philip's coming-out brengt heel wat te weeg, niet in het minst bij zijn vader, die al enkele jaren elke zondag een bezoek brengt aan een homopornobioscoop maar dat altijd verborgen heeft gehouden.

Misschien vind je 'The Lost language of cranes' wat aan de dikke kant (319 pagina's) maar aan de andere kant: David Leavitt schrijft geen moeilijk Engels en stopt veel dialogen in zijn tekst. Je kunt je gemakkelijk in Philip's doen en laten verplaatsen. Mocht je nog niet overtuigd zijn, lees dan eerst eens een aantal verhalen uit 'Family dancing'. Die hoef je zelfs niet eens in het Engels te lezen om te ontdekken dat David Leavitt echt de moeite waard is. ●

The lost language of cranes / David Leavitt.- Hardmondsworth [ect.] : Penguin, 1986.- fl.17,50

Family dancing: stories / David Leavitt.- New York : Warner, 1985.- fl.16,65

Familiedans / David Leavitt.- Amsterdam : De Harmonie, 1985.- fl.29,50

Texel

Achttien deelnemers aan een Apollo uitstapje naar Texel doken op vrijdagavond 15 mei achtereenvolgens in een tweetal dieselbusjes, een dubbeldeks veerboot, drie vankantehuisjes en op het eind van de avond in zo om en nabij achttien verschillende bedden. Het nu volgende verslag van een van de "nieuwe leden" zal in elk geval niet zoveel stof tot nieuwe roddels geven als de voorgaande zin doet vermoeden. Wij vonden dit verhaal evenwel meer dan de moeite waard, en hebben gemeend ook nog over te gaan tot publicatie van het begeleidend schrijven. Dit alles met toestemming van de auteur. Om praatgrage mondjes toch niet helemaal op een droogje te zetten hebben we het verslag nog wat opgefleurd met een aantal leuke kiekjes.

Vrijdag 22 mei 1987

Ik heb m'n best gedaan om een stukje te schrijven voor het Apolloblad en ik hoop dat het een beetje gelukt is.

Vrijdag 15 mei vertrok ik om kwart voor drie vanuit Eerbeek (dat ligt tussen Arnhem en Apeldoorn) om op tijd bij Apollo te kunnen zijn voor het weekend naar Texel. Dit was voor mij pas de tweede keer dat ik met andere homo's in contact kwam (ik ben een keer naar de jongerenavond van het COC in Arnhem geweest), en was daarom best wel zenuwachtig. Gelukkig was de sfeer erg goed, zodat ik daar al gauw geen last meer van had. Op Texel hebben we onder

andere een nacht- en standwandeling gemaakt, we zijn naar het Natuur-Recreatie Centrum geweest. Verder vond ik het fijn om met anderen te praten over elkaars ervaringen, omdat het voor mij belangrijk is om met andere homo's te praten nu ik net iets met mijn homoseksualiteit begin te doen. Ik kan terugkijken op een erg geslaagd weekend en zeg daarom ook "tot ziens bij een volgende keer of bij een Apollo-avond (want ik heb beloofd om een keer te komen)."

Dat was het. Ik hoop dat jullie het een beetje te doen vinden. Toen ik zondagavond terug kwam van Texel (om half twaalf) heb ik met mijn ouders gepraat tot half twee. Maandag ben ik thuis gebleven van school en heb ik met mijn moeder gepraat. Mijn ouders hadden eigenlijk wel verwacht dat ik homoseksueel zou zijn (mijn moeder wist het eigenlijk al). Ik heb dus helemaal geen problemen gehad. Gisteren (donderdag) heeft mijn moeder het ook aan mijn oudste broer verteld en die maakt er geen probleem van. Zoals je ziet is het allemaal goed gegaan wat dat betreft. Ik wil jullie vragen of je op de een of andere manier het adres en telefoonnummer van .... kunt geven, en of .... de foto's waar ik opsta wil sturen. Tenslotte wil ik graag weten of jullie naar de homodag in Enschede gaan op 27 juni. Als jullie gaan wil ik graag mee terug rijden naar Rotterdam en een weekje daar blijven. Ik zou het erg fijn vinden als jullie daarover even bellen zodat ik vervoer kan regelen (met het COC in Arnhem) Groetjes aan de rest van jullie die mee is geweest en tot ziens,

Ronald, ●

Foto's: André Kostet

Enquête

Zo'n tachtig klassen middelbare scholieren per jaar in het groot Rotterdamse worden tijdens een van hun maatschappijleer lessen getraakteerd op voorlichting over homoseksualiteit. Nieuwsgierige oortjes krijgen dan twee uur de tijd om alles aan te horen over wat ze altijd al hadden willen weten over ho-mo-seks-u-a-li-teit. Maar op hun beurt willen nieuwsgierige voorlichtertjes wel eens weten wat al die jongetjes en meisjes nu eigenlijk vinden van al dat gebabbel. En, omdat goede voorlichting altijd in twee richtingen werkt, of er in een klas nog vragen blijven liggen. Daarom hield de gezamenlijke voorlichtingsgroep van het COC en Apollo bij twee klassen van de streekschool voor kort MBO Rijnmond Zuid een schriftelijke evaluatie over de gegeven voorlichtingen. Voor de volledigheid vermelden we er bij dat het hier gaat om reeds werkende jongeren die nog één dag per week terug komen op school. Om elke vorm van valse schaamte te vermijden was de evaluatie anoniem. We doen een greep uit de opmerkelijkste/leukste antwoorden op de vijf gestelde vragen.

STREEKSCHOOL KORT MBO RIJMOND ZUID	
1	
2	
	Om te
	Heb je w
	Ne

10

Waarom denk je dat we mensen van het COC hebben uitgenodigd?

- Om voorlichting te geven
- Weet ik niet
- Ach, dan hebben de boys ook wat te doen
- Naar mijn mening waren die twee ventjes gewoon van het flikker promotieteam en zijn ze hier gekomen om leden te werven
- We hadden het over seksualiteit en aangezien homoseksualiteit daar ook een deel van is deden jullie ons daar maar een plezier mee
- Om hun probleem aan de NORMALE mensen uit te leggen

Heb je wat van hun verhaal opgestoken? Zo ja, waarom wel, zo nee, waarom niet.

- Ja, dat ze gek zijn
- Ja, dat je niet geboren kan worden door twee mannen
- Ja, van de veiligheidsspeld en de roze driehoek
- Nee, omdat ik er niets van moest hebben en dus niet heb geluisterd
- Nee, want ik was er al van op de hoogte door middel van relaties met homo- en biseksuele vriend(inn)en
- Ja, want het zijn ook gewone mensen met een ander leven dan ik heb. Ze zijn bijvoorbeeld anders in de samenleving en in de maatschappij (niet allemaal, maar wel sommige)

Kun je voor volgend jaar enkele tips geven?

- Met meer vrouwen omdat je bij het woord homofilie gelijk aan mannen denkt
- Breng het in de praktijk met normale mensen
- Ja, men kan beter een man en een

Om een voorlichting te geven over hoe ~~zich voortleven~~ de homofielen en lesbiesche er nu voorstaan. En hoe ze zijn ontstaan uit de eeuwen heen.

Ja, want woordent wordt a noot serieus over gespraat maar nu hoor je eens de ech homofielen en lesbiesch over de ervaringen die ze gehad heeft

Nee

Ja want het komt voor dat die mensen eerlyk over hun relatie praten

STREEKSCHOOL KORT MBO RIJMOND-ZUID
MOERKERENSTRAAT 60
3061 RV ROTTERDAM

Naam: _____
Vak: _____
Datum: _____

1. Jullie hebben die mensen uitgenodigd te laten zien dat ze net zo normaal zijn maar dat er ook mensen zijn dat ze heel anders zijn dan andere en dat willen jullie en zij natuurlijk de weg ruimen.

2. Weet ik niet maar want ik heb zelf een stel die homoseksueel zijn. Maar ik vind dat moet hebben gehad om erover te praten.

Ja, ik ben spankies seksueel gevormd

De boekenlijst

Heb jij homoboeken op je boekenlijst gezet of durfde je dat nog niet aan? Lees wat anderen overkwam toen ze dat wel deden.

Peter Zwaal

12

Drie jaar geleden promoveerde P.F. Grubb aan de universiteit van Amsterdam tot doctor in de letteren met een onderzoek naar het leesgedrag van homoseksuele mannen en vrouwen. In een interview merkte de onderzoeker toen ondermeer op dat hij weinig kon zeggen over het leesgedrag van homojongeren, voor zover dat dan het lezen over homoseksualiteit betrof: "Op die leeftijd gaat alles veel onbewuster: je weet niet waar je naar op zoek bent. Je vergaart wel zoveel mogelijk informatie over de buitenwereld, maar die informatie is vaag, diffuus. Pas achteraf zie je dat je op zoek was naar een homo-identiteit, en dat je bepaalde informatie hebt ingewonnen die het je mogelijk maakte om tegen jezelf te zeggen: ik ben homo. Met andere woorden: over homoseksualiteit lees je pas min of meer bewust als je al ontdekt hebt dat je homo bent en dat aan bepaalde personen in je omgeving hebt gezegd. Bij mijn proefpersonen gebeurde dat meestal op hun achttiende: voor die tijd lazen ze meestal geen literatuur die als zodanig indruk op hen maakte."

Als wat hierboven beweerd wordt waar is, betekent dat, dat middelbare scholieren *als* ze al boeken over homoseksualiteit lezen, ze dat meestal niet bewust doen. Ze lezen die boeken dus niet *omdat* ze over homoseksualiteit gaan. Pas als jongeren zichzelf homoseksueel of lesbisch, flikker of pot noemen - en dat is vaak pas het geval als ze de middelbare school hebben verlaten - dan gaan ze boeken over homoseksualiteit lezen. Kortom: de boekenlijst biedt homojongeren doorgaans geen mogelijkheid om zich te profileren. Homojongeren hebben dus net als alle andere middelbare scholieren 'Kaas', 'Oeroeg' en 'Het bittere kruid' voor hun lijst gelezen. Om een aantal redenen is dat jammer, waarmee ik overigens niets ten nadele van de bekende 'lijstboeken' wil beweren.

In de eerste plaats klagen veel Nederlandse leraren over de ongeïnspireerde keuzes die worden gemaakt bij het samenstellen van

de boekenlijst. Zoals bekend kiezen veel middelbare scholieren voor korte romans met eenvoudige 'plots' en zonder ingewikkelde verhaalstructuren. Het bestaan van een uittreksel is vaak belangrijker dan de inhoud van het boek. Als je op deze manier je boekenlijst samenstelt zul je aan lezen niet veel plezier beleven. Een boek dat je erg aanspreekt (maar waar geen uittreksel van bestaat) kun je bij wijze van spreken nog altijd tien keer zo goed onthouden als een boek dat je volslagen koud laat (maar waarvan je wel een kant-en-klaar uittreksel hebt). Het lijkt dus verstandig om *als* je homoseksuele of lesbische gevoelens hebt, boeken op je lijst te zetten die ook daarover gaan. De meeste Nederlandse leraren zullen dat alleen maar waarderen.

In de tweede plaats kun je door boeken ontdekken wie of wat je bent. Als je dus *denkt* dat je homoseksuele of lesbische gevoelens hebt, maar het niet zeker weet, is het geen gek idee om boeken te lezen die over homoseksualiteit gaan. Je merkt vaak snel genoeg of je je in een homoseksuele figuur kunt verplaatsen, of je de situaties waarin hij of zij verkeert opwindend vindt of niet, enz. Het is natuurlijk onzin dat je homoseksueel zou worden door het lezen van homoboeken. Mijn moeder heeft me eens verweten, toen we ruzie hadden over iets heel anders, dat ik zoveel homoboeken las. Opeens besepte ik dat ze weleens kon denken dat ik door het lezen daarvan homoseksueel was geworden. Ik heb haar toen uitgedaagd een boek te lezen over een lesbische relatie, om te kijken of ze daarvan soms lesbisch zou worden. Gelukkig begreep mijn moeder dat dat onzin was, we hebben de proef niet op de som hoeven nemen.

Homojongerenvereniging Apollo uit Rotterdam heeft een bibliotheek met romans, verhalen- en gedichtenbundels over homoseksualiteit. Leden en regelmatige bezoekers mogen gratis van deze bibliotheek gebruik maken. In een open brief, die in verschillende Rotterdamse schoolkranten is geplaatst, worden homojongeren aangespoord

gebruik te maken van de Apollo-bibliotheek: "handig voor je lijst!". Mark deed onlangs eindexamen VWO en was op hetzelfde idee als Apollo gekomen. Hij heeft een uitgesproken mening over de tip die Apollo homojongeren aan de hand doet: "Voor mijn boekenlijst Nederlands heb ik dit jaar drie romans gelezen waarin homoseksualiteit een bepaalde rol speelde. Ik moet zeggen dat het nou niet zo'n slim idee was. Mijn ervaring is dat je de rest van je lijst dan wel kunt vullen met verzonden titels omdat er op je mondeling toch alleen wordt gevraagd naar die drie boeken. Dan moet je dus uitleggen waarom je ze goed of slecht vond. Kortom allemaal vragen waarbij jouw ideeën, gevoelens en gedachten een grote rol spelen. Nu maak ik mij daar niet meer druk over maar op dat moment vond ik het toch wel vervelend."

Arno deed verleden jaar eindexamen VWO. Op zijn boekenlijst prijken o.a. de novelle 'Steen der hulp' en het 'Geheim dagboek' van Hans Warren. "Met een lijst waaruit zo'n duidelijke voorkeur sprak kon ik op mijn mondeling natuurlijk vragen over deze boeken verwachten. Nou, dat was dan ook het geval. Echt zorgen heb ik me niet gemaakt want ik had me goed voorbereid. Bijna iedereen wist bovendien dat ik homo was en als ik al bang was om erover te praten dan zeker niet met mijn lerares Nederlands. Die was namelijk lesbisch en vond het alleen maar goed dat ik m'n nek had uitgestoken."

Ronald, die eveneens enkele jaren geleden eindexamen deed, las voor zijn Engelse lijst 'Maurice' van E.M. Forster en 'The Persian boy' van Mary Renault. "Ik had eerst HAVO gedaan en toen ik VWO ging doen moest ik mijn HAVO-lijstjes nog wat uitbreiden. Omdat ik inmiddels ontdekt had dat ik homoseksueel was wilde ik over dat onderwerp lezen. Op het mondelinge examen Engels vroeg mijn leraar welk element uit 'The Persian boy' mij meer had aangesproken, het oorlogsgebeuren of de liefdesgeschiedenis (tussen Alexander de Grote en Hephaestion). Ik heb niet het achterste van mijn tong laten zien en ontwijkend geantwoord. Die leraar moet op z'n minst sterke vermoedens over mijn homoseksualiteit gehad hebben en het was echt een aardige man, die me heel erg heeft gestimuleerd (o.a. met het schrijven

van gedichten, één van Ronalds hobby's). Toch is het nooit ter sprake gekomen. Eigenlijk wel raar... "

Marcel zegt al vanaf z'n dertiende te hebben geweten dat hij homoseksueel was. Op de middelbare school ging hij al naar het COC in Deventer. Een beetje angstig maar toch resoluut zette hij op z'n boekenlijst o.a. 'Ik had een wapenbroeder' van Maarten 't Hart, 'De getatoeëerde Lorelei' en 'Operatie Montycoat' van Jaap Harten, 'Eenzaam avontuur' van Anna Blaman en nog wat van Gerard Reve. "Mijn leraar merkte tijdens de literatuurlessen meestal en passant op dat een boek over homoseksualiteit ging. Met trillende vingers maakte ik daar dan een aantekening van en zo kwam ik tot een boekenlijst die weinig onduidelijkheid over mijn seksuele voorkeur liet bestaan. Toch werd er op mijn mondeling met geen woord over homoseksualiteit gerept. Of mijn leraar mij niet in verlegenheid heeft willen brengen? Ik denk dat er gewoon geen basis voor vertrouwelijkheid was. Ik vond hem een arrogante zelfingenomen kwast en hij zal mij wel een eigenwijs jongetje hebben gevonden. We hebben het meer over vorm, stijl en literatuurgeschiedenis gehad dan over de inhoud van de door mij gelezen boeken." ●

13

Toen en nu

1979. 'Chez Jacques' en 'Joy' bestonden toen nog; 'Mateloos' en 'Gay Palace' nog niet. Apollo was toen gevestigd in een oud houten schoolgebouw aan de Vondelweg. Een van de lokalen was op vrijdag de soosruimte, waar jonge homo's en lesbiennes hun eerste stappen deden in Het Homoleven. In dat jaar, 1979, was een van de activiteiten buiten de soos een gespreksgroep. Nu, 8 jaar later, leek het ons een leuk idee om een aantal mensen van die gespreksgroep op te zoeken en hen een aantal vragen te stellen over die groep. Hier volgt een gesprek dat Rob had met Bart, Steven en Rosemary (toen gespreksleidster, nu nog steeds medewerkster van Apollo).

Rob van Katwijk

Rob: Rosemary, waarom hebben jullie toen een gespreksgroep gestart?

Rosemary: De mensen kregen de kans om over dingen te praten waar ze al korter of langer mee rondliepen en niet kwijt konden.

Rob: Er waren toen alleen mannen in de gespreksgroep. Waarom denk je dat dat was?

Rosemary: Vrouwen voelen zich eerder thuis bij de COC-vrouwengroep en het Vrouwenhuis en zullen daar eerder meedoen aan dergelijke activiteiten.

Rob: Nu, in 1987, is het aantal vrouwen dat Apollo bezoekt nog minder dan toen in 1979. Vrouwen lijken hun eigen wegen te zoeken buiten het COC en Apollo. Hoe denk je dat dit komt?

Rosemary: Lesbische vrouwen moeten zich dubbel emanciperen. Als vrouw en als lesbiëne. Je kunt niet emanciperen binnen een groep die je onderdrukt. Daar bedoel ik mee: onze maatschappij is een mannenmaatschappij waar mannen de boventoon voeren. Dat geldt ook in organisaties als het COC en Apollo. Het is ook zo, dat als je als vrouw geen andere vrouwen ontmoet binnen Apollo en het COC, de motivatie om deze organisaties weer te bezoeken zeer laag is.

Bart en Steven waren twee van de tien deelnemers aan de groep. Mijn eerste vraag aan hen was hoe zij bij Apollo terecht zijn gekomen.

Bart: Ik ben door een kennis geïntroduceerd.

Steven: Als ik me goed herinner had ik in de krant iets gelezen over feestelijke activiteiten op Apollo. Na een aantal keren schichtig langs te zijn gelopen ben ik uiteindelijk naar binnen gestapt.

Rob: Hoe heb je Apollo toen ervaren?

Bart: Wat voor mij belangrijk was in die

tijd was de erkenning en de herkenning. Het was goed om te zien dat ~~ge~~ niet de enige homo was.

Steven: Ja, dat gevoel had ik toen ook. In een eenzame bui heb ik eens een kale bal getekend met bovenop een klein poppetje. De bal was de aarde en dat poppetje was ik. Deze tekening drukt uit hoe ik me toen als homo binnen de maatschappij voelde. Bij Apollo merkte ik dat er nog veel meer homo's waren.

Bart: Ik vond het heel leuk om te zien dat jongens met jongens dansten en zoenden.

Steven: Vreemd genoeg had ik daar wat moeite mee. Vrouwen die elkaar zoenden, ok. Maar mannen, nee.

Bart: Toen ik voor het eerst op Apollo kwam, waren er gelijk een heleboel activiteiten: het Flipofeest, een flickerfeest, enz. Zo raakte je al snel bekend met mensen. Ook heb ik gelijk bardienst genomen, wat een leuke manier was om mensen te ontmoeten. De bardienst verplichtte je tot het maken van contacten. Het was gelijk ook een confrontatie met het nichtenwereldje en de nichtenstreken. Je hoort wel eens dat je bij Apollo de sfeer niet treft zoals die in bars heerst, waar sommige mannen alleen maar komen om iemand te versieren. Maar bij Apollo gebeurde dat zeker ook. Wat mij een beetje stoorde aan Apollo was dat het zo studentikoos was.

Steven: Dat laatste stoorde mij ook wel eens. Ik heb een vrij lage opleiding - MAVO - en voelde me niet altijd thuis. Ik had vaak wat moeite om op Apollo een leuk gesprek aan te knopen.

Rob: Wanneer en waarom zijn jullie gestopt om naar Apollo te gaan?

Bart: Ik omdat ik in dienst ging. Na militaire dienst ben ik naar een andere stad verhuist.

Steven: Ik moet zegen dat ik buiten de gespreksgroep toch al weinig op Apollo kwam. Maar na de eerste verhuizing

vanaf de Vondelweg vond ik het minder leuk om te gaan. De ruimte vond ik toen niet gezellig, maar ik vond het ook leuk om andere homo-ontmoetingsplaatsen te ontdekken. Tegenwoordig bezoek ik Apollo weer regelmatig. De nieuwe ruimte is gezellig ingericht; ik heb alleen bezwaren tegen de omgeving waar de ruimte gevestigd is.

Rob: Jullie hebben allebei deelgenomen aan de gespreksgroep. Kunnen jullie vertellen hoe een bijeenkomst verliep?

Bart: Bij het eerste gesprek hebben we een lijst gemaakt met onderwerpen die we konden bespreken. Voor elke bijeenkomst werden er één of meerdere onderwerpen voorbereid. De eerste keren gebeurde dit door de gespreksleiders, later ook door de deelnemers zelf. Zo'n avond begonnen we met koffie en een beetje kletsen, daarna werden de onderwerpen van die avond behandeld.

Steven: Voor de discussie over zo'n onderwerp maakten we gebruik van bijvoorbeeld krantenknipsels, een gedeelte uit een boek of spelletjes. We speelden af en toe een rollenspel en we zijn een keer naar een toneelstuk geweest, naar aanleiding waarvan we ook weer een gesprek hadden. Een onderwerp van de lijst die we opgesteld hadden was bijvoorbeeld: Hoe vertel je het je ouders? Of: Hoe vertel je het je vrienden? Zo'n onderwerp kon dan gegoten worden in een rollenspel. De één speelde dan bijvoorbeeld één van de ouders en de ander de persoon die moest vertellen dat hij een flikker was.

Bart: Aan het eind van de avond waren er altijd hapjes en drankjes en werd er nog even nagekletst. Bij een volgende bijeenkomst werd er nog even teruggekeken naar hoe een ieder de vorige bijeenkomst had ervaren. Ik had het idee dat de deelnemers niet altijd even eerlijk waren. Deels kwam dat door schaamte, deels door onervarenheid in deze "onbekende wereld".

Steven: Het was af en toe best moeilijk om open te zijn, omdat je in een groep mensen terecht kwam die je niet of nauwelijks kende. Maar omdat iedereen zo'n beetje dezelfde problemen had, voelde je toch een band met de anderen. Langzamerhand durfde je meer en meer over jezelf los te laten, maar je had je grenzen. Ik heb de

gespreksgroep in ieder geval als een positieve hulp gezien in mijn coming-out proces.

(advertentie)

APOLLO HOMOJONGEREN

postbus 1490, 3000 bl rotterdam
josephstraat 32, tel. 010 - 436 14 44

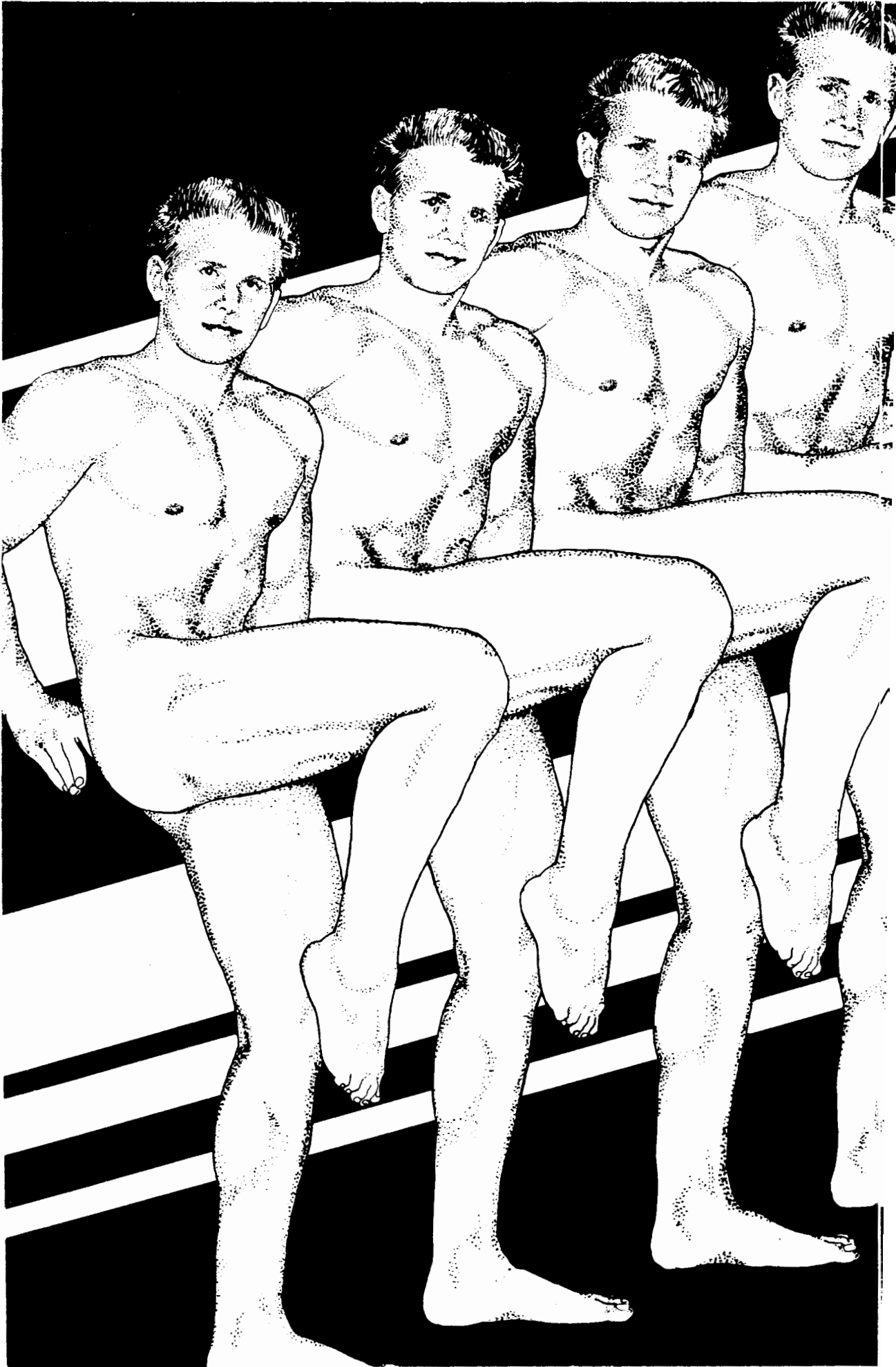
Lid worden van de oudste homojongerenvereniging van Nederland? Dat kan altijd als je tenminste nog geen 26 bent. Ben je 26 jaar of ouder - maar voel je je jaren jonger - dan kun je voor hetzelfde geld donateur worden.

Even deze bon invullen en opsturen naar ons postbus-adres. Je kunt deze bon ook afgeven aan de barman of -vrouw tijdens één van onze sociëteitsavonden. Het lidmaatschap/donateurschap kost minimaal f 25,- per jaar en voor dat bedrag ontvang je natuurlijk ook het Vijgeblad. Open en bloot of in een gesloten enveloppe.*

naam: _____
straat: _____
postcode: _____
woonpl.: _____
geb.datum: _____
handtekening: _____

iedere vrijdag café van 21.00 - 02.00 uur

* doortrepen wat niet van toepassing is

Mag ik even rondkijken ?

In het web van wensen waaraan tegemoet kan worden gekomen zit altijd een spin die je wil leegzuigen. Kan je in een jongensbordeel net als in een kledingzaak te kennen geven alleen maar even rond te willen kijken?

Peter Zwaal

De jongen die voor ons opendoet heeft een temerig stemgeluid. "Hallo, kom maar binnen" zegt hij beroepshalve en met een buitenlands accent. Ik heb me half achter de rug van het Amsterdamse vriendje opgesteld. Laat hem het woord maar doen, het was zijn idee om hier naar binnen te gaan. De deurjongen slaagt er niettemin in recht in mijn gezicht te kijken voordat ik de drempel overschreden heb. Standvastig blik ik terug, een behoorlijke dosis desinteresse veinzend. Man van de wereld stapt tussen neus en lippen door even een jongensbordeel binnen om een liveshowtje te bekijken dat hem waarschijnlijk dodelijk zal vervelen. De nonchalante houding van de deurjongen is net als zijn stemgeluid in tegenspraak met zijn speurende blikken, die vanonder een overdadig permanent ons inschatten. We zijn waarschijnlijk te jong, te gemanierd, teveel een stel: twee studenten die een avondje uit eens anders willen beginnen, maar het moet wel betaalbaar blijven. Het Amsterdamse vriendje geeft te kennen dat we voor de liveshow komen. Hij informeert naar de prijs en de aanvangstijd. Vijfentwintig gulden per persoon en half tien is het lizige antwoord, dat wordt gevolgd door de aansporing om toch vooral verder te lopen naar de 'huisbar'.

Wat is een liveshow eigenlijk? Een te jeugdig geklede dertiger die een voor zijn spiegelbeeld masturberende tiener imiteert? Een Westlander die zichzelf met een komkommer bevredigt? Ze zullen toch niet iets in het leer het podium opsturen? Te laat voor dit soort gedachten. We staan nu al binnen. Vluchten kan niet meer. Hetzelfde gevoel overvalt me ook in min of meer exclusieve kledingboetieks als het bedienend personeel je met hun niet aflatende behulpzaamheid omringt. In het web van wensen waaraan tegemoet kan worden gekomen zit altijd een spin die je leeg wil zuigen. In kledingzaken is er een afdoend weermiddel. Je geeft te kennen alleen

maar even rond te willen kijken. Of je vraagt retorisch of dat is toegestaan. Kan je dat ook in een jongensbordeel vragen?

Een concurrent van het jongensbordeel waar wij ons nu in bevinden heeft reeds enkele malen 'open huis' gehouden teneinde de Amsterdamse bevolking de gelegenheid te geven even rond te kijken ("Kijk mama, die jongen trekt aan z'n pikkie"). Exploitanten van sekswinkels in Sluis (Zeeuws-Vlaanderen), wier klandizie voornamelijk uit het over de grens gelegen Vlaanderen afkomstig is, plaatsen bij de ingang van hun zaak winkelwagentjes. Verbazingwekkend wat die wagentjes uitrichten. Hele gezinnetjes (vaders, moeders en kinderen) lopen gemoedelijk in en uit, al blijft het natuurlijk nog maar de vraag of die bezoekjes worden afgelegd om het winkelwagentje te vullen of om zich te verbazen over de erotische voorkeuren van andere Belgen. Maar de boodschap is duidelijk: kom gerust binnen, kijken kost niets. Hoe een eenvoudig voorwerp de sexwinkels uit de illegale, half-criminele sfeer trok en de drempel slechte voor een andersoortige clientèle dan de viezige mannetjes à la Kees van Kooten. Door een peepshow 'seksmuseum' te noemen bereikt een Amsterdamse ondernemer trouwens hetzelfde en door bekende Nederlanders in een nachtclub te laten optreden maakt de rode arbeidersomroep deze vooral door handelsreizigers en vertegenwoordigers bezochte vermaakhuizen voor vrijwel iedere Nederlander met een beperkte smaak toegankelijk. Dan heb ik het nog niet eens over het fenomeen van de meekijkende Belgen, een voyeuristisch volkje als u het mij vraagt.

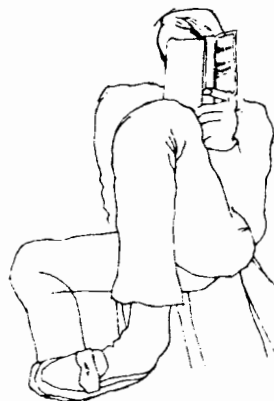
Ondertussen zijn we dan al aangeland bij de instellingen waar kijken geld kost. Voor het seksmuseum moet je een toegangskaartje kopen. Aan de bekende reductiekaarten (CJP en Pas 65) heb je hier zelfs helemaal niets. Nachtclubs zijn vaak besloten zodat je lid moet worden nog voordat je een bunny hebt gezien. Tenslotte worden uit uw omroepbijdrage

('kijkgeld') ook de blote borsten op uw tv bekostigd. En nu zat ik ook al, samen met het Amsterdamse vriendje, naar seks met een prijskaartje te kijken. Tenminste daarvoor waren we gekomen, want gezien hadden we nog niets en het was toch al half tien geweest. Maar goed, betaald hadden we ook nog niet en we zaten gemakkelijk. Geen andere klanten die indiscrete blikken naar ons wierpen.

Ik was die dag voor onderzoek in Amsterdam geweest en was het vriendje tegen het lijf gelopen. We hadden gegeten in de stad en het was erg gezellig geworden. Hij vertelde over het boek waaraan hij bezig was en dat nog niet erg wilde vlotten. We hadden het over fitness-clubs en vakantie. Voor we er erg in hadden was het negen uur geworden. Wat kun je op een dinsdagavond doen in een wereldstad als de avondvoorstellingen van de bioscopen al zijn begonnen? In een lichtzinnige opwelling ging ik op zijn voorstel in het jongensbordeel te bezoeken. In de schemerige 'huisbar' probeerde een halfbloed animeerjongetje ons wat drankjes te slijten. Voorzichtig informeerden we naar de prijzen. Dat viel tegen. Nee, we bleven nog wel even wachten tot de liveshow zou beginnen. "Nou, dan kun je lang wachten", bitste het krengement. "Hoezo dat?", vroegen wij. "De liveshow begint pas als er minstens vier betalende bezoekers zijn, dat kan nog wel even duren." Legde hij de nadruk op betalende? We trokken onze conclusie en vertrokken met stille trom. "Droogneukers!", gilte het halfbloedje ons achterna. De deurjongen fluisterde "Voor tweehonderd gulden doe ik nu meteen een show met Ernie." Afgezien van het geld gingen we ook vanwege Bert's permanent niet op het voorstel in, al had ik graag Ernie (aangenomen dat dit het halfbloedje was) wel eens gepakt zien worden (liefst droog).

Ik ging met het Amsterdamse vriendje mee naar huis en kocht een strippenkaart in de tram (10 strippen fl. 8,65). Inclusief de kosten van een condoom (Duo large fl. 2,50; de overige latex die nacht was afkomstig van het vriendje) was ik dus zeer goedkoop uit. Ik kon een nacht lang naar het vriendje kijken. Wat meer was: ik kon ook participeren in diens lustbeleving. Tevens verhaalde het

vriendje uitvoerig en saillant gedetailleerd over zijn andere bedgenoten en de hun toebemeten apparatuur (stuk voor stuk enorme negers die hij uit fitnesszaaltjes opdook en waarbij ik beslist niet schraaf afstak, zo verzekerde hij mij). Als er één bed net zo intensief gebruikt wordt als in een bordeel dan is het wel het bed waarin ik nu lig, dacht ik vergenoegd, de lakens uitbundig bevlekkend. Als extra service kreeg ik de volgende morgen een ontbijtje dat - helaas - wat magertjes was vergeleken met mijn meervoudig presteren. Mijn treinkaartje declareerde ik bij de vakgroep waarvoor ik onderzoek had gedaan. Als ik nog een keer een jongensbordeel binnenstap zeg ik dat ik eerst even wil rondkijken. ●

Gedichten

IN MEMORIAM JOHNNY WEISMÜLLER

Voor jouw oerkreet zoog ik mijn longetjes vol,
op jou waren ooit alle jongetjes dol.
Tarzan, hoe ik me aan jou heb gelaafd,
je lijf, je manieren, zo verfiynd onbeschaafd.

Nu hoeft een man niet meer dapper te wezen,
er is meer dat hem siert dan spieren en pezen.
Maar al heeft zo'n man niets met jou meer gemeen,
ik wordt week als hij fluistert "Me Tarzan, you Jane?"

Er is een kans van een op tien,
dat zeiden ze tenminste.
Ik hield me stil,
want ik was bang,
ik had het nooit gezien.

Er is een kans van een op tien,
dat dacht ik toen je stopte.
Je stond zo stil,
je keek me aan,
ik dacht: "Zou hij het zien?"

Er is een kans van een op tien,
dat dacht ik toen je keek.
Al was je stil,
al zei je niets,
ik heb het wel gezien.

© 1987, Ronald de Waal, Rotterdam

UITGEPRAAT

Toen mijn vader hoorde
dat politie
mij had
bespot, uitgescholden, nagefloten
omdat ik hand in hand liep
met een jongen
zei hij
je moet ook niet provoceren

waarop ik
niets antwoordde
gewoon niets meer te zeggen had

© 1987, Bas Bosschaart, Rotterdam

Drie keer werd ik opgebeld.
Ik dacht dat jij het was,
zodat ik drie keer
zenuwachtig rende.

Drie keer werd ik opgebeld,
na drie keer was ik uitgeteld.

© 1987, Ronald de Waal, Rotterdam

Ik zag je zitten bij de halte
Ja, ik zag het goed:
een sigaret, maar ook
een bos bloemen
en een vraag in je ogen.

En onderweg zocht ik het antwoord
dat ik nergens vond.
Ik ging en zei je stil gedag.
Toen zag ik het:
je was het antwoord zelf.

© 1987, Ronald de Waal, Rotterdam

daar sta ik dan
een roze driehoek op het toneel
groot symbool van eenzaamheid
maar dat schijnt niemand te zien
alles in mij schreeuwt om hulp
maar dat schijnt niemand te horen
de voorstelling boeit te veel
al valt de poppenspeler in herhaling
ontsnappen blijft bij voorbaat steken in gedachten
marionetten knippen nooit hun touwtjes los
sterven vraagt veel moed
dus spelen we maar verder

© 1987, Bas Bosschaart, Rotterdam

HOOP

een volk geloofde eens
dat elke morgen een nieuwe zon
uit zee geboren werd
om te leven voor een dag
in het donker bad men voor het nieuwe licht

nu ik de zon oud zie worden
is er weer een dag van mij gestorven
in het donker ben ik bedroefd
zonder mijn gebed zal een nieuwe zon wel komen
maar heb ik zelf genoeg dagen over om jou te vinden

© 1987, Bas Bosschaart, Rotterdam

APOLLO

WIM
FRANCKEN
KUNSTEN

Advertentie
 De v.w. het afbreken van de voortdurende redactie
 van persambledingen (stress) zoekt het
 Vijgeblad, met inbegrip van 1 Januari 1980:
 jonge, dynamische, intelligente
 medewerkers, met ... of ...

- enkele jaren hometraining ervaring en bereidheid deze in de praktijk op te doen.
- meta-communicatieve instel.
- creativiteit en originaliteit (teken, teksten, foto's)
- creatieve geestdrift (teken, teksten, foto's)
- niet-ervaring (tegenwoordig)
- niet-ervaring (tegenwoordig)
- contractuele eigenschappen
- interessevermogen in de hometraining
- informatieproblemen

Een psychologische onderzoek kan tot de volgende conclusies komen:
 - reacties richten aan Postbus 1160, Rotterdam.

JULI 1980
 het **VIJGEBLAD** maandblad van **apollo**

HET VIJGEBLAD

MAANDBLAD VAN APOLLO
 JAARGANG 4 mei 1982
 NUMMER 6

CARCHARODON PENIS

ROSE PIKHAAL.
 HELAAS MAAKT MEN, NET
 ALS OP DE POTVIS, NOG
 VEEL TE VAAK JACHT
 OP DIT PRACHTIGE
 DIER.

4 (1982) 5 (mei) / 5 (1983) 7 (juli) / 6 (1984) 5 (september)

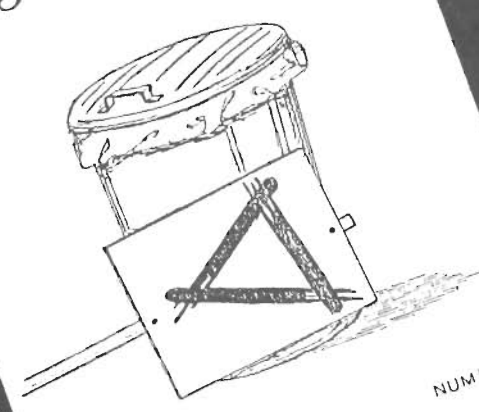
2 (1980) 7 (juli) / 6 (1984) 1 (februari) / 7 (1985) 8 (december)

VIJGEBLAD
 maandblad
 nummer 7

brother
 hing you

VIJGEBLAD

NUMMER 7

MAANDBLAD

VIJGEBLAD

ALGEMENE
 LEVENVERGADERING
 OVER DE VERHULING!

vijgeblad